

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 312/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **IBG Slovensko, s.r.o.**, Inovačná 8, Modra, IČO 36 026 506, zastúpenej LEGAL & CORP s. r. o., Gajova 11, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave (pôvodne Krajského súdu v Bratislave) v konaní sp. zn. BA-5S/86/2020 (pôvodne sp. zn. 5S/86/2020) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave (pôvodne Krajského súdu v Bratislave) v konaní sp. zn. BA-5S/86/2020 (pôvodne sp. zn. 5S/86/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Správnemu súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/86/2020 (pôvodne sp. zn. 5S/86/2020) konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré je jej Správny súd v Bratislave **povinný** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Správny súd v Bratislave je **povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,16 eur** a zaplatiť ich jej právnenému zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením z 28. mája 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky (doručenú 27. marca 2025), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu (pôvodne krajského súdu) označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka požaduje priznanie finančného zadostučinenia 8 000 eur a náhradu trov konania 949,16 eur. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal správne mu súdu konať bez zbytočných prietáhov.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 10. apríla 2020 na krajskom súde žalobu, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len „ÚVO“).

3. Krajský súd 11. mája 2020 vyzval ÚVO, aby sa v lehote 30 dní písomne vyjadril k správnej žalobe, uviedol vo vyjadrení rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu a predložil administratívny spis orgánu verejnej správy prvého stupňa. Vyjadrenie ÚVO bolo doručené krajskému súdu 14. júla 2020. Následne vyzval sťažovateľku na vyjadrenie (16. júla 2020) a od tohto momentu až do 7. marca 2025 správny (krajský) súd vo veci nekonal. Sťažovateľka považuje za ústavne neakceptovateľné, aby konanie na súde trvalo takmer 55 mesiacov bez akéhokoľvek úkonu, pričom podľa jej právneho názoru právna vec nie je obzvlášť právne či skutkovo zložitá.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podstata argumentácie sťažovateľky spočíva v poukazovaní na pasivitu správneho súdu. Sťažovateľka odôvodňuje priznanie finančného zadostučinenia tým, že daný zásah nemožno odčiniť len deklarováním porušenia označených základných práv. Správny súd počas 55 mesiacov vec nielenže meritórne nerozhodol, ale ani nenariadil termín pojednávania, čím umocnil jej frustráciu z priebehu napadnutého konania.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

5. Vo svojom vyjadrení zo 16. júna 2025 správny súd uviedol, že vec bola pridelená súčasnej predsedníčke senátu JUDr. Ine Šingliarovej 26. novembra 2024 a odovzdaná 9. decembra 2024. Keďže v čase od 14. apríla 2020 do 26. novembra 2024 nebola zákonnou sudkyňou, vie zo spisového materiálu jednotlivé úkony len menovať, nie ich hodnotiť.

6. Žaloba bola správne mu súdu doručená 14. apríla 2020. Sťažovateľka bola vyzvaná na zaplatenie poplatku výzvou z 22. apríla 2020 a uznesením z 23. apríla 2020 bola vyzvaná na doplnenie žaloby. Žalovaný bol vyzvaný na vyjadrenie 11. mája 2020. Žalovanému bola prípisom z 29. mája 2020 predĺžená lehota na vyjadrenie a predloženie spisu. Dňa 16. júla 2020 správny súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie k vyjadreniu žalovaného. Správny súd výzvou z 1. februára 2021 (po cca 6 mesiacoch) vyzval sťažovateľku, aby oznámila, či súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania. Správny súd uznesením zo 7. marca 2025 (po cca 4 rokoch a 1 mesiaci) pribral do konania účastníka administratívneho konania (ZSSK, a.s.). Výzvou zo 17. marca 2025 (pred vyše 3 mesiacmi) vyzval správny súd na vyjadrenie k žalobe ďalšieho účastníka konania.

7. V novembri 2024 bolo zákonnej sudkyni pridelených takmer 250 vecí, ktoré bolo potrebné prejsť a určiť ďalší postup. Prioritne sa riešili veci s priznaným odkladným účinkom, veci vybavované obligatórne prednostne a veci, u ktorých už ústavný súd skôr konštatoval prietahy v konaní. Predsedníčka súdu dodáva, že správny súd je dlhodobo personálne aj materiálne poddimenzovaný. Z celkového počtu 44 sudcov je obsadených 37 miest a z toho len 34 aktívnych. K 1. júnu 2023 prevzal správny súd 5766 vecí z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd uvádza, že nedoručoval vyjadrenie správneho súdu sťažovateľke pre účely jej vyjadrenia, pretože sa od jej repliky nedá očakávať získanie akýchkoľvek pre rozhodnutie veci relevantných informácií. Ústavný súd po overení aktuálneho skutkového stavu vyhodnotil, či došlo zo strany odporcu k prietahom v konaní a do akej miery.

9. Podstata námietok sťažovateľky spočíva v tvrdenom porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

12. Pokiaľ ide o vec samú, nemožno ju považovať za právne ani fakticky zložitú, pretože tento typ správnej žaloby patrí medzi štandardnú agendu správnych súdov. Správanie účastníkov konania nemožno hodnotiť negatívne, a to ako na strane sťažovateľky, tak na strane žalovaného. Z postupu správneho súdu je však zrejmé, že spočiatku vo veci priebežne konal, avšak výzvu sťažovateľke z 1. februára 2021, aby oznámila, či súhlasí s rozhodnutím bez nariadenia pojednávania, zaslal až po cca 6 mesiacoch nečinnosti. Následne uznesenie zo 7. marca 2025, ktorým pribral do konania účastníka administratívneho konania (ZSSK, a.s.), vydal po cca 4 rokoch a 1 mesiaci. Napokon 17. marca 2025 vyzval správny súd na vyjadrenie k žalobe ďalšieho účastníka konania, čo bolo pred viac ako 3 mesiacmi. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že vo veci nebol vykonaný iný úkon, nieto ešte rozhodnuté vo veci samej. Celková doba nečinnosti tak predstavuje v čase rozhodovania ústavného súdu v súhrne cca 4 roky a 10 mesiacov.

13. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Správny súd celkovú dĺžku konania ospravedlňoval nadmernou zaťaženosťou súdu a nedostatkom aktívnych sudcov. Z judikatúry ústavného súdu však vyplýva, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter (III. ÚS 113/2024). Rovnako problémy týkajúce sa súdnej reformy (tzv. súdnej mapy) nemôžu byť na ťarchu účastníkov konania (III. ÚS 471/2023, III. ÚS 541/2023).

15. Sťažovateľka nevyužila možnosť obrátiť sa na predsedníčku správneho súdu so sťažnosťou na prietahy v konaní podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, čo ústavný súd hodnotí negatívne, keďže nemožno *apriori* vylúčiť, že by týmto postupom bola zjednaná náprava.

16. Zároveň podľa tzv. princípu procesnej ekonomie si správne súdy určujú poradia jednotlivých procesných úkonov tak, aby konania boli rýchle a hospodárne (porov. § 5 ods. 7 Správneho súdneho poriadku).

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom správneho súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

18. Ústavný súd zároveň ukladá správne súdu príkaz vo veci konať bez zbytočných prietáhov [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] (bod 2 výroku nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia 8 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023).

20. S prihliadnutím na celkovú dĺžku nečinnosti v rámci namietaného konania (4 roky a 10 mesiacov), charakter namietaného konania (preskúmanie rozhodnutia ÚVO s možnými existenčnými následkami pre sťažovateľku), konštatovanú nečinnosť správneho súdu a ďalšie konkrétne okolnosti prípadu považuje ústavný súd za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie 3 000 eur [§ 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde] (bod 3 výroku nálezu).

VI. Trovy

21. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania pred ústavným súdom v žiadanom rozsahu v celkovej sume 949,16 eur (bod 4 výroku nálezu). Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Náhrada trov právneho zastúpenia tak predstavuje 949,17 vrátane DPH, no keďže si sťažovateľka uplatnila náhradu trov vo výške 949,16 eur, nemôže ústavný súd priznať trovy *ultra petit*.

22. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľky zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnemu zástupcovi sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných od 1. januára 2025 ústavný súd použil sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 23 %.

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 4 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu